

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1132122/2

בבית הדין הרבני האזורי ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב מרדכי רלב"ג – אב"ד

התובע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד יאיר שופל)

נגד

הנתבעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד גילה נפתלין)

הנדון: סמכות בית הדין: מועדי תביעות לפי החוק להסדר התדיינויות, מזונות ילדים, כנות התביעה והכריכה

החלטה

נימוקים להחלטת ביה"ד בעניין הסמכות

ביום ה' באדר תשע"ח (19.2.2018) התקיים דיון ראשון בנוכחות הצדדים ובאי כוחם. באת כוח האישה טענה כי אין לבית הדין סמכות לדון בעניין הנושאים שנכרכו לתביעות הגירושין ושלום הבית של האישה. בית הדין החליט כי הסמכות בכל התביעות נתונה בידיו, ולהלן נימוקי החלטה זו:

א. העובדות הן: האישה פתחה תיק יישוב סכסוך בבית הדין ומיד לאחר חלוף שישים יום פתחה תיקי גירושין ושלום בית וכרך אליהם תביעות בעניין מזונות הילדים, החזקת ילדים – הסדרי שהות וחלוקת רכוש. בין לבין הגישה האישה תביעות לבית המשפט. האישה ביקשה מבית המשפט למחוק את תביעות האישה היות שהוגשו בזמן עיכוב ההליכים, ובית המשפט הורה לאישה להגיש בקשה מתוקנת ולהשתמש בלשון דחייית התביעה במקום מחיקתה.

ב. באת כוח האישה טענה שהאישה אף היא פתחה את התיקים בתוך זמן עיכוב ההליכים – בתוך חמישה-עשר יום שלאחר סיום הליך המהו"ת. כמו כן, נושא הסמכות נדון כעת בבית המשפט (נראה שכוונתה לומר שכיוון שכן אין לבית הדין סמכות לדון אף הוא בעניין הסמכות). עוד טענה שמכיוון שהאישה מבקשת שלום בית ממילא הכריכה שכרך אינה כנה. באת כוח האישה גם טענה שמזונות הילדים הם בסמכות בית הדין רק לאחר הסכמה של שני הצדדים, ולולא כן הסמכות נתונה לבית המשפט. עוד טענה כי היות שבתביעת הרכוש לא פרט האישה את כל הרכוש ולפיכך התביעה נגועה בחוסר תום לב.

ג. בית הדין מבהיר כי בסעיף 3(ה) לחוק חוק להסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה (הוראת שעה), תשע"ה – 2014 נאמר:

בתקופה של 45 ימים מיום הגשת בקשה ליישוב סכסוך, או 60 ימים – אם הוארכה כאמור בסעיף קטן (ב)3(ה) (להלן – תקופת עיכוב ההליכים), ובעשרת

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הימים העומדים לרשות הצדדים למתן הודעה כאמור בסעיף קטן (ד), וכן ב'15 הימים שלאחר תום התקופה כאמור, ובכל תקופה נוספת שהצדדים הסכימו לה בכתב, או בתקופה אחרת שנקבעה לפי סעיף 5(א)(5), לא יוכלו הצדדים להגיש תובענה בעניין של סכסוך משפחתי לכל ערכאה שיפוטית ולא תדון ערכאה שיפוטית בתובענה בעניין של סכסוך משפחתי בין הצדדים, לרבות בעניין סמכות השיפוט של הערכאה השיפוטית.

כלומר: אם לא הייתה הארכת זמן עיכוב ההליכים אפשר להגיש תובענה מייד כעבור שישים יום מיום פתיחת תיק יישוב הסכסוך [ארבעים וחמישה ימי תקופת עיכוב ההליכים וחמישה עשר הימים שאחריהם]. הדבר אינו מותנה כלל בהודעה על סיום הליך המהירות!

לפיכך, היות שהאיש פתח את התיקים המשפטיים כעבור שישים יום מיום פתיחת תיק יישוב הסכסוך הרי שפתח את התיקים כדין. מאידך גיסא, פתיחת תיקים של האישה בבית המשפט נעשתה בניגוד לחוק, ולכן אין לבית המשפט סמכות לדון בהם.

ד. באשר לטענת באת כוח האישה כי הכריכה נעשתה שלא בכנות מפני שהאיש תובע שלום בית, ולדבריה גם טענת 'שלום בית ולחילופין גירושין' אין בכוחה לכרוך אליה את שאר התיקים – ראה באמור בפסק הדין של בית הדין בחיפה (הדיינים: הרבנים גמזו, אושינסקי ורוזנטל) בתיק 976383/1 מיום כ' בסיוון תשע"ד שמסקנתו היא שאם ניכר בדיונים שכוונתו של האיש היא שלום בית בלבד ולא גירושין – בית הדין נעדר סמכות, אך אם פני הדברים אינם כן – הכריכה כנה. בפסק הדין הזה התבססו על: פד"ר י' עמ' 310–316 (הדיינים: הרבנים גולדשמידט, קאפח ואליהו), ע"א 866/75 (שביט נ' שביט), בג"ץ 6334/96 (לאה אליהו נ' ביה"ד ת"א), ע"א 120/62 (מאירוביץ נ' מאירוביץ), תמ"ש 48183-03-10 ועוד, ואין כאן מקום להאריך.

לאור זאת ביה"ד דוחה את טענת ב"כ האישה, מפני שנראה שהאיש מודע היטב לאפשרות הסבירה של גירושין במצב הנוכחי שבו אינם מקיימים יחסי אישות מעל שנה וחצי והוא מורחק מביתו זה ארבעה חודשים, והאישה הביעה נחישות לגירושין, ולפיכך אי אפשר לראות את שאר תביעותיו כתביעות שנועדו רק כדי לשלול את זכות האישה לתבוע בביהמ"ש.

ה. באשר לטענת באת כוח האישה כי הסמכות בעניין מזונות הילדים נתונה לבית המשפט ולא לבית הדין בהעדר הסכמה של שני הצדדים – בית הדין דוחה טענה זו מכול וכול היות שהיא עומדת בניגוד גמור לאמור בחוק שיפוט בתי דין רבניים התשי"ג – 1953:

3. הוגשה לבית דין רבני תביעת גירושין בין יהודים, אם על ידי האישה ואם על ידי האיש, יהא לבית דין רבני שיפוט ייחודי בכל עניין הכרוך בתביעת הגירושין, לרבות מזונות לאשה ולילדי הזוג.

הלכת שרגאי לא באה אלא לומר שיש חילוק בין תביעת מזונות הילדים בדרך של השבת הוצאות לאם ובין תביעת הילדים את מזונותיהם באמצעות אימם, האפורופסית. לפי הלכה זו למרות השיפוט הייחודי שנתנה הכריכה לבית הדין בעניין השבת ההוצאות לאם, הדלת פתוחה בפני הילדים לתבוע אף הם – עיין דבריו של נשיא בית המשפט העליון (בדימוס) גרוניס בדנג"ץ 6454/14:

ניתן לכרוך בתביעת גירושין את סוגיית מזונות הילדים (ראו: ע"א 118/80 גבעולי נ' גבעולי, פ"ד לד(4) 155, 158 (1980)). אולם עוד כפי שנפסק, כריכה זו אינה מונעת הגשת תביעת מזונות עצמאית על ידי הקטין לבית המשפט לענייני

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

משפחה. העניין הכרוך בבית הדין הרבני הוא אפוא במישור היחסים שבין בני הזוג, לעניין השבת הוצאות שבהן נושא אחד מבני הזוג בקשר לגידול הילדים (שם, וראו גם: בר"ע 120/69 שרגאי נ' שרגאי, פ"ד כג(2) 171 (1969); בג"ץ 8533/13 פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול, פסקה 30 לחוות דעתה של המשנה לנשיא מ' נאור (29.6.2014)).

אלא שכתוצאה של כך נוצר בדרך כלל מצב שבו דנות שתי ערכאות על אותם הדברים, ולכן כתב השופט עמית בבג"ץ 4407/12 שיש ללכת אחר המבחן המהותי ולא הפרוצדורלי:

אין צורך בהגשת תביעה נפרדת ובדיון נפרד בעניינו של הקטין, ודי בכך שבית המשפט דן לגופו בעניין מזונות הילדים, ובחן את ההסכם שנערך בין בני הזוג תוך התייחסות לטובת הילדים ולמזונותיהם.

לפיכך בלא ספק יש לבית הדין סמכות לדון בעניין המזונות.

ו. באשר לטענת באת כוח האישה כי האיש לא פירט בכתב התביעה את כל הרכוש, מבהיר בית הדין כי לעמדת האיש הוא פירט את כל רכושו בתביעה הרכושית שהגיש לבית הדין כולל הזכויות הפנסיוניות שלו (בהצהרתו על גובה המשכורת שהוא משתכר גלומות הזכויות הפנסיוניות). האיש מכחיש את טענות האישה שיש לו רכוש נוסף מלבד הרכוש המפורט בכתב התביעה.

זאת ועוד: בניגוד לבית המשפט, ששם לכתב התביעה יש חשיבות רבה מאוד, בבית הדין הרבני החשיבות פחותה מאוד – הדבר בא לידי ביטוי קיצוני בדברי הבאר שבע (סימן נד) שכותב שהתובע אינו צריך לגלות לנתבע על מה הוא תובע אותו, וזו לשונו:

[...] ראובן תובע לשמעון שיברור עמו דיינים, ושמעון משיב "לא אכנס לדין עמך אם לא תגיד לי מתחילה על מה תרצה לדון עמי", וראובן אינו רוצה לגלות לו אופן תביעתו כלל [...] נראה לי שהדין עם ראובן מההיא דאמרין בפרק חזקת הבתים (כבא בתרא לא, א) "עביד איניש דלא מגלה טענתיה אלא לבי דינא", וגדולה מזה פסק הרא"ש בפרק שבועות הדיינים (שבועות פרק ו סימן יח) דאין אדם צריך לברר טענתיה אלא אם כן יִבְאֶה לבית דין שיש רמאות [...]

אומנם הש"ך (חושן משפט סימן יא ס"ק א) חלק עליו, אך נימוקו הוא: "ודאי מצי הנתבע לומר: 'הגד לי מתחילה מה תרצה לדון עמי כי אולי אחרי שאדע תביעותיך אעשה כרצונך ולא אבוא עמך להתדיין כלל.'"

ובנדון דידן של חלוקת רכוש בין בני זוג בוודאי לא שייך הטעם הזה, שהרי בכל מקרה חלוקת הרכוש צריכה לעלות על שולחן בית הדין במקרה של גירושין וצריכה להינתן החלטה. גם בלי ספק די באמירה כוללת ואין צורך, גם לדעת הש"ך, בפירוט מלא של כל הרכוש, אלא הדברים יתבררו במהלך הדיון.

לאור כל זאת אין ספק שפירוט הרכוש שבכתב התביעה שהגיש האיש לבית הדין, ואמירה של "פרטים וטענות נוספות יושמעו בפני כת"ר" די בהם כדי לכרוך את הרכוש לתביעת הגירושין ולהסיר טענת חוסר כנות.

ז. לאור כל האמור לעיל הסמכות לדון בכל התיקים שפתח האיש נתונה בידי בית הדין.

ח. ניתן לפרסם את החלטת בית הדין, כולל הנימוקים, לאחר השמטת הפרטים המזהים.

ניתן ביום ה' באדר התשע"ח (20.2.2018).

הרב מרדכי רלב"ג – אב"ד